

במה

שיעון חזק היומי בדרך קצרה

יומא ז-יג

לע"נ ר' חיים זאב בר' יוסף יהודה
ליב זצ"ל
הוצאות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

פרשת וישלח תשע"ד

68

ליון

דף ז רב ששת מוכיח שטומאה דחוייה בציבור, שכתוב שאם הקריב מנחת העומר ונטמאת בידו אומר ומביאים אחרת תחתיה, ואם יש שם רק אחת אומרים לו שיהיה פיקח וישתוק, ורואים שלכתחילה יש לדאוג שלא יבא בטומאה, ויש לדחות שכשיש שיריים לאכילה גם לר"נ עדיף שיעשה בטרהרה.

אך בן להוכיח מהברייתא שאומרת שאם הקריב מנחת פרים אילים וכבשים ונטמאה בידו אומר ומביאים אחרת תחתיה, ואם יש רק אחת אומרים לו שישתוק, ולכאורה מדובר במנחה של חג ומשמע שמחזרים בטרהרה וטומאה דחוייה היא, ור"נ יבאר שבמנחת פר מדובר בפר ע"ז שאף שהוא של ציבור כיון שלא קבעו לו זמן מחזרים לעשות בטרהרה, ומנחת אילים מדובר באילו של אהרן שאף שזמנו קבוע, בכ"ז נקרא קרבן יחיד, ומנחת כבשים מדובר במנחת העומר שיש שיריים לאכילה,

ומה שכתוב שדם שנטמא וזרקו בשוגג ריצה הציצין ובמזיד לא ריצה, מדובר בקרבן יחיד לכן צריך ריצו, ומה שכתוב שהציצין מרצה על דם ובשר וחלב שנטמאו בין שוגג בין מזיד בין ביחוד בין בציבור, ולכאורה אם טומאה הותרה בציבור לא צריך ריצו בציבור, ור"ז יבאר שמה שכתוב שהציצין מרצה מדובר על יחיד, או אפילו בציבור דברו שלא קבעו לו זמן.

ומה שכתוב ונשא אהרן את עוון הקדשים, שבעוון פיגול נאמר לא ריצה ובנותר נאמר לא יחשב, **עמוד ב** אלא הציצין נושא עוון טומאה שהותרה בציבור, א"כ קשה לרב ששת והוא יבאר שזה מחלוקת תנאים, שר"ש ציין מרצה גם כשאינו על מצחו ולר"י יהודה מרצה רק כשהוא על מצחו, ואמר ר"ש שכה"ג ביו"כ יוכיח שמרצה אף שאינו על מצחו, אמר ר' יהודה שכה"ג ביו"כ אינו ראייה שטומאה הותרה בציבור, וא"כ ר"ש שכן הוכיח מיו"כ סודר שטומאה דחוייה בציבור,

אב"י אומר שאם נשבר הציצין לכו"ע אינו מרצה, ונחלקו בשתלוי בידו שלר' יהודה לומדים מעל מצח ונשא, ולר"ש לומדים מתמיד לרצון לפני ה', ואין לומר שתמיד הוא רק כשהוא על מצחו, שהרי אינו לובשו כשנכנס לבית הכסא או כשרוצה לישן, אלא מרצה גם כשאינו על מצחו, ולר' יהודה לומדים מהפסוק תמיד שלא יסח דעתו ממנו, כדברי רבה רב רב הונא שאמר שחייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ק"ו מציצן שיש בו רב אזכרה אחת

דף ח ואמרה התורה תמיד שלא יסח דעתו ממנו, א"כ תפילין שיש בהם הרבה אזכרות אין להסח דעתו מהם, ולר"ש סובר שמרצה תמיד, מה שכתוב על מצחו הוא רק לקבוע לו מקום, ור' יהודה לומד קביעות מקום, מהמילה על מצחו, וגם ר"ש לומד מזה, ומעל מצחו הוא לומד שרק ציצין שראוי למצח מרצה ומה שלא ראוי למצח לא מרצה, ואם נשבר לא מרצה, ור' יהודה לומד את זה מהוא של מצחו ור"ש לא לומד מהוא

ולכאורה נחלקו כעין זה ר"מ ור"י יוסי, שר"מ מזים על כה"ג ועל כהן השורף כל ז' ולר' יוסי מזים רק בג' וז', ור' חנינא סגן הכהנים סובר שרק על כהן השורף הפרה מזים כל ז', ועל כה"ג מזים רק בג' וז', ולכאורה נחלקו שר"מ וטומאה דחוייה בציבור ולכן יש להשתדל להזות בכל הימים, ור' יוסי סובר שטומאה הותרה, אך לפ"ז לא יצטרך כלל הזאה, אלא צ"ל שלכו"ע טומאה דחוייה היא ונחלקו שר"מ טבילה בזמנה מצוה, ולר' יוסי אינה מצוה ולכן אין צורך שכל ההזאות יהיו בו ז' ואך מצאנו שנחלקו כשהיה שם כתוב על בשרו שירבנו לא ירחץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום טינופה, ואם הזדמנה לו טבילת מצוה כורך על ידו גמי וטובל, ולר' יוסי טובל כדרכו אך לא ישפוש, ונחלקו אם טבילה בזמנה מצוה שלה"ק יכול לעכב אותה אך ר"י יוסי סובר שטבילה בזמנה מצוה ולכן לא הטריווחו לחפש גמי שלא לעכב את הטבילה, וצ"ל שלכו"ע טבילה בזמנה מצוה ונחלקו שר"מ לומד הזאה מטבילה ולכן מזים כל ז', ור' יוסי סובר שלא מקישים הזאה לטבילה, ור' חנינא לא מקיש הזאה לטבילה ובכהן השורף עשו מעלה בעלמא שיוז אותו כל ז',

הברייתא שאומרת שאין חילוק בין כהן השורף לכה"ג קודם יו"כ **עמוד ב** אלא שכה"ג פרישותו לקדושה ואחיו הכהנים יכולים ליגוע בו וכהן השורף פרישותו לטהרה, ואין אחיו נוגעים בו, וזה לדעת ר' יוסי או ת"ק, שהרי לר' חנינא יש חילוק לענין הזאה כל ז'.

ר' יוסי בר חנינא שואל שמזים ביום הא' שמא הוא יום ג' לטומאתו, וכן ביום הב' שמא הוא ג', וביום הג' שמא הוא ג' וכן ה' שמא הוא יום ד' לטומאתו, וכן ו' שמא הוא יום ד', וכן ז' שמא הוא יום ד', אך ביום הד' אין צורך להזות שאין להסתפק בו לא בג' ולא בז', ויש לומר שבכל מקרה אין הזאה כל ז' כי הזאה היא שבות ואינה דוחה שבת, אלא ז' ימים מלבד שבת וא"כ יש לומר שמזים כל ז' מלבד יום ד', ורבי אומר שכה"ג ביו"כ שזה תלוי בקביעות החודש תמיד מפרישים אותו בג' תשרי, אך כהן השורף שזה תלוי בב"ד א"כ פרישותו ביום ד' שיום הד' שלו יהול בשבת.

ר' יהודה אומר שבתחילה לא קראו ללשכה לשכת פרהדרין אלא לשכת בלוטי והיינו שרים, אבל שהיו נותנים ממון לכהונה גדולה והיו מתחלפים כמו הפקידים שמתחלפים כל י"ב חדש, לכן נקראת לשכת פרהדרין.

כתוב במסכת דמאי שחייבו את הנחתומין להפריש רק תרומת מעשר ולא תרומה גדולה

דף ט שתקנת דמאי היא שיוחנן כהן גדול שלח בכל גבול י ישראל וראה שהפרישו רק תרומה גדולה, ומעשר ראשון ומעשר עני ממילא אי אפשר להוציא בספק כי המוציא מחבירו עליו הראייה, ומה שלא הפרישו מעשר בשני העלותה לירושלים כי הפרהדרין בחטו בהם כל י"ב חדש למכור בזול לכן לא הטריווחו מהפריש דמאי, ונקראו פרהדרין לשון מינוי.

ר' יוחנן דרש את הפסוק יראת ה' תוסיף ימים זה מקדש ראשון שעמד ת"י שנה ושמשו בו רק י"ח כהנים גדולים, ושנות רשעים תקצרה נאמר על מקדש שני שעמד ת"כ שנה ושמשו בו יותר מג' מאות כהנים גדולים חוץ ממ' שנה ששימש שמעון גדולה

הצדיק ופ' שנה ששימש יוחנן כה"ג י' שנים ששימש ישמעאל בן פאבי וי"א ששימש אלעזר בן חרסום, וא"כ יוצא שהשאר לא הוציאו שנתם.

ר' יוחנן בן תורתא אמר ששילה חרבה שהיה שם גילוי עריות, שכתוב ועלי זקן מאד ושמע את אשר יעשו לכל ישראל ואת אשר ישכבון את הנשים הצובאות פתח אהל מועד, ואמנם ר' יוחנן אמר האומר בני עלי חטאו הוא טועה **עמוד ב** אלא מתוך ששהו את קיני הנשים מעלה עליהם כאילו שכבסו, ובשילה היה גם בזיוי קדשים, שכתוב גם בטרם יקטירו את החלב ובא נער הכהן ואמר לאיש הובח תנה בשר לצלות לכהן ולא יקח ממך בשר מבושל כי אם חי, ויאמר אליו האיש קטור יקטירון כיום החלב וקח לך כאשר תאוה נפשך ויאמר לא כי עתה יתן ואם לא לקחתי בחזקה, ותהי חטאת הנערים גדולה מאד כי נאצו האנשים את מנחת ה'.

בית ראשון חרב שהיה בו ע"ז גילוי עריות ושפכות דמים, בע"ז כתוב כי קצר המצע מהשתרע, ור' יונתן מבאר שקצר מצע זה מהשתרע עליו שני רעים והמסכה צרה כהתכנס וכשהגיע ר' יונתן לפסוק זה בכה ואמר שהקב"ה שכתוב בו כונס כנר מי הים כאילו נעשה לו המסכה צרה,

גילוי עריות שכתוב ויאמר ה' יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון ומשקרות עינים הלוך וטפוף תלכנה וברגליהן תעכסנה, גבהו בנות ציון שהלכו גבוהה בצד נמוכה, נטויות גרון שהלכו בקומה זקופה, ומשקרות עינים שמלאו עיניהן כחול, הלוך וטפוף תלכנה שהלכו עקב בצד גודל, וברגליהן תעכסנה שהביאו מור ואפרסמון והניחו בנעליהן וכשהגיעו לבחורים בעטו והתזו עליהם והכניסו בהם יצר הרע נחש.

שפיכות דמים שכתוב וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר מילא את ירושלים פה לפה.

מקדש שני שעסקו בתורה ומצוות וגמילות חסד חרב מפני שנאת חינם, שהיא שקולה כג' עבירות.

כתוב במקדש ראשון ראשיה בשוחד ישפוטו וכנהיה בכסף יקסומו ועל ה' ישענו לאמר הלא ה' בקרבנו לא תבוא עלינו רעה והביא עליהם ה' ג' גזירות כנגד ג' עבירות, ציון שדה תחרש, ירושלים עיין תהיה, והר הבית לבמות יער, אמנם במקדש ראשון גם היה שנאת חנם שכתוב מגורי אל חרב היו את עמי לכן ספוק אל ירך וביאר ר' אליעזר שזה נאמר על אנשים שאכלו ושתו זה עם זה ודקרו זה את זה בתרבות שבלשונם, אך יש לומר שזה היה דוקא בנשיאי ישראל שכתוב ועק והלל בן אדם כי היא היתה כבמי, ואמר שכתוב בן אדם, אך כתוב היא שזה היה רק בנשיאי ישראל.

ר' יוחנן ור"א שארו שהראשונים שכתוב עונים בפירוש התגלה הקץ שלהם, אך האחרונים שחטאו כסתר לא התגלה הקץ, ור' יוחנן אמר שטובה הצפרון של הראשונים מהכרס של האחרונים, ור"ל אומר שהאחרונים עדיפים שלמרות שמשועבדים למלכות בכ"ז עוסקים בתורה, אמר לו ר' יוחנן שהבירה תוכיח שחזרה לראשונים ולא האחרונים, וכן שאלו ר"ל, אליעזר או ראשונים עדיפים או האחרונים, ואמר לנו עיכס בבירה או שאמר להם עידכם בירה.

ר"ל שחה בירדן ובא רבה בר בר חנה ונתן לו יד, אמר לו ר"ל שה' שונא את בני בבל שכתוב אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף, ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז, שאם היו עולים כולם בימי עזרא היו נמשלם ככסף שלא שולט בו רקב, אך כיון שעלו מעט כדלתות נמשלים כארז ששולט בו רקב, ועולא מפרש ארז ססמגור ומבאר ר' אבא בת קול, שאשר שמתו נביאים האחרונים נסתלקה רוח הקדש מישראל אך עדיין משתמשים בבבת קול,

לכאורה לא יתכן שר"ל דיבר עם רבה בר בר חנה, שהרי אפילו עם ר"א שהיה מרא של ארץ ישראל יו"ל לא דיבר, שמי שדיבר עם ר"ל בשוק סמכו עליו לתת לו עסק ללא עדים, ורב פפא אומר שיש להחליף אדם מהם, או ר"ל וזעירי או רבה ור"א וכשהגיע רבה לר' יוחנן אמר לו שגם אני עולים כולם בימי עזרא לא היתה שורה שכינוה שכתוב יפת אלוקים ליפת וישכן בבלהי שם

דף י שאף שבני יפת בנו מקדש שני אך שכינה שורה רק במה שבנו בני שם, והפריסיים הם מבני יפת, שכתוב בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותובל משך ותירס, גומר זה גרמזיא, מגוג זה קנדיא, מדי זו מקדוניה, ויון כפשוטו, תובל זה בית אונייקי, משך זה מוסיא, תירס לדעה אחת זה בית תורייקי, ולדעה אחת זו פרס, ורב יוסף שנה שתיים זו פרס, סבתא רעמה וסבתאכא שנה רב יוסף שזה סקיסטן פנימית וחיצינות, ויבן אחת לאתח ק' פרסאות והקף החיצונה אלף פרסאות.

נאמר על נמרוד ותהי ראשית ממלכתו בכל וארך ואכד וכלנה, אך הוא מקום ששמו אורייכות, אכד זה מקום ששמו בכשר, כלנה זה נופר נינפי, ומשם יצא אשור לרב יוסף זה המקום שנקרא סילק, ויבן את ניניה ואת רחובות עיר זה פרת של מישן, וכלה זו פרת של בורסיף, ואת רסן היא אקטיספון, היא העיר הגדולה, ויש להסתפק אם רסן היא העיר הגדולה או ניניה ויש להוכיח מהפסוק נינוה היתה עיר גדולה לאלוקים, מהלך שלשת ימים א"כ נינוה היתה העיר הגדולה.

נאמר על העיר חברון ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק, אחימן נקרא על שם שהוא המיומן שבאחים, ששי שמשחית את הארץ בפסיעותיו, תלמי שעושה את הארץ תלמים, ילידי הענק ששימשו החמה בקומתם כענק לצוארם.

רבי אומר שרוביה עתידה ליפול ביד פרס שכתוב שמע דבר ה' אשר יעץ על אדום ומחשבותיו אשר חשב על יושבי תימן אם לא יסחבום צעירי הצאן אם לא ישים עליהם נוייהם, ורבה בר עולא מקשה שמדוע צעירי הצאן זה פרס שכתוב האיל אשר ראת בעל הקרנים הוא מלכי מדי ופרס, אולי נאמר שזה יוון שכתוב והצפיר והשעיר מלך יוון, וכשעלה רב חביבא בן סומרק לל"א אמר קושיא זו לפני תלמי אדור ואמר לו ר' שמי שאינו יודע לפרש פסוקים מקשה קושיא, שצעירי הצאן הלכו לקטן שבאחיו והיינו פרס שהוא תירס הקטן בבני יפת.

ר' יוחנן אמר בשם ר' יהודה שרומי תיפול ביד פרס שאם מקדש ראשון שבני שם בנהו והחריבוהו הכשדים והם נפלו ביד פרס, א"כ מקדש שני שנבנה ביד פריסים והחריבוהו הרומיים ק"ו שיפלו ביד פרס, ורב אמר להפך שפרס יפלו ביד רומי ושאלוהו רב כהנא רב אסי יתכן שיפלו בוני בית שני ביד הסותרים, אמר רב שזה גזירת מלך, או שאמר להם שגם פרס סתרו בתי כנסיות, וכן כתוב בברייתא שפרס תיפול ביד רומי שהם סתרו בתי כנסיות, ועוד שזה גזירת מלך שיפלו הבונים ביד הסותרים, כמו שאמר רב שאין בן דוד בא עד שתפשוט מלכות רומי בכל העולם כל חדשים, שכתוב לכן יתנעם עד עת יולדה ילדה, ויתר אחיו ישובו על בני ישראל.

לכל הלשכות במקדש לא היה מזווה מלבד לשכת פרהרין שיש בה בית דירה לכה"ג, ור' יהודה שאל שהיה כמה לשכות שהיו בית דירה ובכ"ז לא היה להם מזווה, אלא שיש גזירה שיהיה מזווה בלשכת פרהרין, וטעמו הוא שבית שאין בו דירה בימות החמה ובימות הגשמים אינו בית להתחייב במזווה, ואביי שאל מפסוק שכתוב והכתי בית הקיץ על בית החורף, ויש לומר שזה נקרא בית קיץ או בית חורף אך לא בית סתם, ואביי מקשה מברייתא שאומרת שסוכת החג כגון לר' יהודה חייב במזווה ולחכמים פטור, והברייתא מוסיפה שלר' יהודה חייב בעירוב ובמזווה ובמעשר, ואין לומר שזה רק מדרבנן שבעירוב ומזווה ניתן לומר שחייב מדרבנן, אך מעשר לא מחייבים מדרבנן **עמוד ב** שלא יבואו להפריש מחיוב על פטור או מפטור על חיוב, ואביי סובר שבד' הימים שכה"ג שם לכ"ז חייבת במזווה ונתלקו בשאר השנה שרובן מחייבים כמו בו' ולר' יהודה לא מחייבים, ורבא דוחה שכתוב להדיא סוכת החג כגון, ורבא כבאר שבדעת השנה לכ"ז פטורה ונתלקו בז' הימים ובסוכה טעמו של ר' יהודה שיש לה דין דירת קבע, ולרבנן סוכה היא דירת עראי ופטורה, ובלשכה סוכרים רבנן שדירה שהוא דר שם בעל כרחו נקראת דירה, ולר' יהודה אינה דירה אלא תיקנו לה מזווה שלא יאמרו שכה"ג חבשו בבית האסורים,

דף יא הברייתא אומרת שכל השערים במקדש לא היו להם מזווה מלבד שער ניקנור שיש לפניו ממנו לשכת פרהרין ולכאורה זה רק לרבנן כי לר' יהודה לשכת פרהרין עצמה זה מטעם גזירה ולא גזירים גזירה לגזירה, וניתן לומר שגם לר' יהודה זה נקרא גזירה אחת.

מהפסוק ובשערין לומדים ששערי בתים חצירות מדינות ועירות חייבים במזווה, ואביי אמר לרב ספרא שלפ"ז מדוע לא עושים מזווחות בשערי מחווא, ואמר לו השערים הללו הם רק חיווק לבנין שבני עליהם, ואף שיש שם דירה לשומר בית האסורים ונאמר לענין כינס"ס כשכיש דירה שם לשמש חייב במזווה, ואמר אביי שיש בה סכנה אם יניחו שם מזווה שכיון שצריך לברוק מזווה פעמים בשבוע שנים ומזווה של רבים פעמים ביובל, ואמר ר' יהודה שהיה מעשה בממונה שבדק מזווחות בשער העליון של ציפורי ומצאו שוטר אחד ולקח ממנו אלף זוז, ואף שאמר ר"א ששלוחי מצוה אינם ניוקים אך כשמצוי ההוק כן ניוקים, כמו שאמר שמואל להקב"א איך אלוך למשוה את דוד, ושמע שאלו והרגני, ואמר לו ה' עגלת תקח בידך ותאמר לזכות לה' באתי,

רב כהנא אמר שבית התבן ובית הבקר ובית העצים והאוצרות פטורים ממזווה כיוון שהנשים נאותות והיינו שרוחצות שם, ואמר לו רב יהודה שלדברין בסתמא חייב במזווה, וישנה ברייתא שרפת בקר פטורה ממזווה, וצריך לומר שנאותות זה אפילו שרק מתקשטות שם, פטור ממזווה, ורב כהנא שאל מברייתא אחרת שרפת בקר פטור וכשהנשים מתקשטות שם חייב, א"כ צריך לומר שזה מחלוקת תנאים במתקשטות אם חייב במזווה, וא"כ גם לרב כהנא בסתמא זה מחלוקת תנאים, והברייתא שלומדת מביית המיוחד לך פרט לבית התבן בית הבקר בית העצים ובית האוצרות שפטורים ויש מחייבים, ובית הכסא בית הבורסקי והמרחץ ובית הטבילה והנשים נאותות בהם פטור ממזווה, רב כהנא יבאר שבית הבקר ובית התבן פטורים בסתמא, ויש שמחייבים בסתם, אך בית הכסא ובורסקי ומרחץ ושהנשים נאותות דהיינו רוחצות פטור ממזווה, ונוסף דין במרחץ שהוא של רבים, ושל נשים הוא של יחיד, שיהיה אומרים שדוקא של רבים יש וזהמא רבה שם לכן פטור ממזווה, אך של יחיד יתחייב במזווה, ורב יהודה יבאר שבית התבן ובית הבקר פטורים ואפילו במתקשטות, ויש מחייבים במתקשטות וסתם פטור לכ"ז ובית הכסא והבורסקי והמרחץ ובית הטבילה אף שהנשים מתקשטות שם פטורים ממזווה, אך ישנה ברייתא שלומדת מבשערין ששערי ערים מדינות ורפת וולין ומתבן ואוצרות יין ושמן חייבים במזווה **עמוד ב** ואין לרבות בית שער אכסדר ומרפסת, שכתוב בית שהוא מיוחד לדירה ואילו לא מיוחדים לדירה, ואין לרבות בית הכסא והבורסקי והמרחץ שכתוב בית, שהוא עשוי לכבוד ואילו אינם עשויים לכבוד, ואין לרבות הר הבית הלשכות והעזרות, שכתוב בית, שהוא חול ואילו קודש, ורואים בברייתא הוה שרפת סתמא חייבת.

רב שמואל בר יהודה מנה לפני רבא ו' שערים שפטורים ממזווה: בית התבן, ובית הבקר, בית העצים, ובית האוצרות, ושער המדי, ושער שאינו מקורה, ושער שאינו גבוה י', ואף שהוא מנה ז' יש לומר שבשער המדי זה מחלוקת תנאים שר"מ מחייב שער עם כיפה במזווה, ולחכמים פטור ואם יש ברגלה י' חייבת, ואמר אביי אם גבוהה י' ואין ג' ברגלה פטורה או יש ברגלה ג' אך אינה גבוהה י' פטורה, ונתלקו כשהיתה י' ויש ג' ברגלה אך אין ד' ברגלה אך ניתן להשלים ע"י חקיקה, שלר"מ חוקקים להשלים ולרבנן אין חוקקים להשלים.

בית הכנסת ובית האשה ובית השותפים חייבים במזווה, והחידוש הוא שלא אומרים ביתך ולא ביתה או ולא בתיהם, ואין למעט אותם שהרי כתוב למען ירבו ימיכם וימי בניכם, וכי אשה או שותפים אינם צריכים חיים, ומביית לומדים שחייבים דרך ביאתך דהיינו דרך ימין שאדם עוקר רגל ימינו בהליכתו.

ישנה ברייתא שבית הכנסת ובית האשה והשותפים מטמאים בנגעים, והחידוש הוא שלא נדרוש ובא אשר לו הבית לו ולא לה ולהם, ובכ"ז התרבו כולם מהפסוק בבית ארץ אחותכם ומלו לומדים שנגעים באים על מי שמיחד ביתו לעצמו ואינו רוצה להשאיל כליו ומסתירם ואומר שאין לו וכשמגיע הנגע מוציא כל כליו אך המשאל כליו לאחריים לא בא נגע עליו, אך ישנה ברייתא שבית הכנסת ובית המדרש אינם מטמאים בנגעים, שכתוב ובא אשר לו הבית שביטו מיוחד לו ואילו אינם מיוחדים, ויש לומר שזה תלוי במחלוקת ר"מ ורבנן לענין בית הכנסת שאין בו דירה לחזן שלר"מ חייב במזווה ולרבנן פטור, או שהברייתא שאומרת שיש טומאת נגע בבית כנסת מרבת כשיש בית דירה שם לשמש,

דף יב או שיש לחלק בין בית כנסת של כרכים שאינו מיוחד לאנשים לשל כפרים שמויחד רק להם, וישנה ברייתא שממעיטם את ירושלים מטומאת נגעים כי אינה נקראת אחותכם, ור' יהודה אמר שהוא שמע שרק מקום מקדש אינו מטמא, ומשמע ששאר בתי כנסיות של ירושלים מטמאים אף שהם של כרכים, ויש לגרוס בדברי ר' יהודה שרק מקום מקדש אינו מטמא ובתי כנסיות בכלל, ונתלקו אם ירושלים התחלקה לשבטים, שלח"ק לא התחלקה לשבטים, ולר' יהודה התחלקה, שכתוב שבחלקו של יהודה היו הר הבית הלשכות והעזרות, אך האולם ההיכל וקדש הקדשים היו בחלק בנימין, ורצועה יצאה מחלקו של יהודה ובה נבנה המזבח והיה בנימין מצטער עליה לבלעה שכתוב חופף עליו כל היום ולכן זכה שנעשה אכסניה לשכינה שכתוב ובין כתפיו שכן, ולתנא הזה התחלקה ירושלים לשבטים, ויש ברייתא שלא משכירים בתים בירושלים שאינה שלהם, ור"א בר צדוק אמר שלא משכירים גם מיטות ולכן בעלי האכסניות היו נוטלים עורות קדשים בכוח, והברייתא הוה סוברת שלא התחלקה ירושלים לשבטים, ואביי הוכיח מהברייתא הוה שדרך הוא להשאיר עורות לאכסניה שלו.

הברייתא לומדת מלאחווה שאם כבשו ולא חלקו, או שחלקו אך לא לשבטים, או שחלקו לשבטים לא לבתי אבות, ואפילו חילקו לבתי אבות, אך אין כל אחד מכיר את שלו, אין מטמא בנגעים שכתוב אשר לו שדוקא מי שמויחד ביתו לו ואילו אינם מיוחדים, וא"כ של כפרים גם אינו מטמא, ולכן צריך לתרץ לעיל את הברייתא שזה מחלוקת ר"מ ורבנן או שאין בהם בית דירה.

אם אירע פסול ככהן קודם הקרבת התמיד, ממלא מקומו מתחנך בתמיד, ואם נפסל אחר התמיד, ואמר רב אדא בר אבהו שמתחנך באבנט, אך זה דוקא למ"ד שאבנט של כהן הדיוט בשאר השנה של כלאים א"כ הכהן הוה מתחנך ביו"כ באבנט של בוקץ, אך אם נאמר שאבנט של הדיוט תמיד הוא של בוקץ א"כ אין כמה לחנך אותו, ואביי אומר שלובש ח' בגדים ומהפך בצניורא, שרב הונא אמר שהיפוך בצניורא הוא עבודה זור חייב עליה מיתה, **עמוד ב** ורב פפא אומר שעבודתו מחנתו כמו שכתוב של הכלים שעשה משה קדושים במשיחה ואח"כ קדושים בעבודתם,

רב דמיא אמר שחלקו רבי ור"א בר"א בר"א עם אבנטו של כהן הדיוט הוא של בוקץ או שהוא כלאים, ויש להביא ראיה שרבי סובר שהוא כלאים שרבי אומר שההבדל בין כה"ג לכהן הדיוט הוא באבנט, ולר"א בר"א יש גם לא באבנט, ואם מדובר כל השנה הרי של הרבה הבדלים בין כה"ג לכהן הדיוט, אלא מדובר ביו"כ א"כ לרבי אבנט של כהן הדיוט הוא כלאים, ויש לומר שמדובר כל השנה, והחילוק הוא בבגדים שהם שונים, ורבין אמר שאבנט כה"ג ביו"כ לכו"ז הוא בוקץ, וכל השנה של כלאים, ונתלקו בשל כהן הדיוט כל השנה שרבי הוא עשוי כלאים, ולר"א בר"ש הוא עשוי מבוקץ, ור"ג בר יצחק הוכיח מתרומת הדשן שלר' יהודה לומדים מילבש לרבות מצנפת ואבנט, ור' דוסא לומר מזה שבגדי כה"ג ביו"כ כשרים לכהן הדיוט, ורבי דוחה שאבנטו של כה"ג ביו"כ אינו באבנטו של כהן הדיוט, ועוד שמה שהשתמש בו אדם בקדושה חמורה, לא ישתמש בו אדם בקדושה קלה יותר, ומילבש לומדים לרבות שחקים, ור' דוסא לשיטתו שנחלקו בפסוק והנחם שם, שלח"ק יגזנו ולר' דוסא שלא ישתמש בהם יו"כ אחר, וכהן אחר יכול ללבשם.

לר"מ אם אירע פסול ככהן ומינו אחר בראשון חזרו לעבודתו, והשני נשאר במצוות כה"ג, ולר' יוסי השני אינו עובד לא ככה"ג ולא ככהן הדיוט, ור' יוסי הביא מעשה שיהיה בן אלם שהיה כה"ג ונפסל ומינו אחר ואמר שידול לחזור והשני לא יעבוד ככה"ג שלא יהיה איבה וגם לא ככהן הדיוט כי מעלים בקודש ואינו מורדיין.

דף יג ר' יוחנן פסק כר' יוסי וגם הוא מודה שאם עבד ככה"ג עבודתו כשיהיה ורב גם פסק כר' יוסי, ואם מת הראשון השני ממלא מקומו ולא אומרים שהוא כצרה מחיים. **אף שרבנן** מודים שממנים ממלא מקום שטומאה מצויה אך לא חששו שאשתו תמות שזה פחות מצוי.

חכמים טענו שאין לדבר סוף וזה טענה טובה, ור' יהודה סובר שחששו למיתה של אחת אך לא שתמות גם השניה, ורבנן אומרים שאם חוששים לאחד חוששים גם ליותר, ומה שרבנן אמרו שממנים ממלא מקום א"כ גם יש טענה שנמנה יותר מאחד, ויש לומר שכה"ג נזהר בזריזותו, אך א"כ לא נצטרך למנות מחליף, ויש לומר שזה גורם לו יותר להזדרז להזהר,

לכאורה אם מתקינים לו אשה נוספת אין זה מועיל כל עוד לא נשאה, ויש לומר שמקדשה אותה, אך זה לא מספיק שתקרא ביתו, ואם נאמר שיכנס אותה א"כ יש כאן ב' בתים והתורה אומרת ביתו, ולא שנים, ואם נאמר שיגרשנה א"כ ישאר בלי בית אם תמות, ויש לומר שיגרשנה על תנאי אם תמות, אך אם לא מתה זה ב' בתים, וצ"ל שאומר הרי זה גיטך אם לא תמותי, שאם לא מתה מגרש אותה, ואם השניה מתה יש את הראשונה, אך אם היא לא מתה והגט שלה חל ומתה הראשונה ישאר בלי בית, ואם נאמר שיהנה הרי זה גט על מנת שתמות אחת מכם, שאם מתה אחת יש את האחרת, אך אם אחת לא מתה יש כאן ב' בתים, ועוד שלרבא בצורה הוה לא יחול הגט כמו האומר הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין כל ימי חיי וחייך, אין זה כריתות, ואם אומר כל ימי חיי פלוני זה חל, ויש לומר שאומר לה הרי זה גיטך אם לא מתה חברתך שאם לא מתה מתגרשת ואם השניה מתה יש אותה, אך לפ"ז אם תמות השניה בחצי העבודה יוצא שלמפרע **עמוד ב** הגט אינו גט, וא"כ היה זמן בעבודה שיש לו ב' בתים, אלא שאומר לה הרי זה גיטך אם חברתך תמות אך לפ"ז אם היא מתה חל הגט והוא היה בלי בית, וצ"ל שמגרש את שתיהן, לאחת אומר על מנת שלא תמות חברתך, ולאחת אומר הרי זה גט בתנאי שלא תלכי לבית הכנסת, אך אם לא מתה השניה והיא לא נכנסה לבית הכנסת חלו ב' הגיטים והוא בלי בית, וצ"ל שלאחת אומר זה גיטך אם לא תמות חברתך ולאחת אומר הרי זה גיטך אם אכנס אני לבית הכנסת שאם מתה אחת יש נוספת, ואם נאמר שאחת מתה בחצי העבודה אם רואה שאחת הולכת למות, נכנס מיד לבית הכנסת, וממילא הגט של השניה חל למפרע.

ר' עירא שואל שלפ"ז ב' יכמות מבית אחד לא יתבימו שהתורה אמרה בית אחד ויש לומר שהמילה יכמות מרבה, ורבינא שאל שלפ"ז ארוסה לא תתיבם ויש לומר שלומדים מהמילה חוצה לרבות ארוסה.

כתי"ב מקריב אונן אך אינו אוכל, ולר' יהודה כל היום, ורבא במא שמוזה להביאו מביתו כל היום, ואביי שואל שר' יהודה עצמו אומר שאם כהן מקריב ושמע שמת לו מת מניח עבודתו ויוצא, ולר' יוסי גומר, וא"כ ודאי שאין לומר שלר' יהודה יביאו הבה"ג מביתו.